

İSLÂM TEMİZLİK DİNİ*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Hamden kesîren tayyiben mübâreken fîh... Alâ külli hâlin ve fî külli hîn... Ve's-salâtü ve'sselâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, ve şefîi'l-müznibîn muhammedini'l mustafâ... Ve alâ âlihî ve sahibihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'l-cezâ.,,

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu teâlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasîli ile'nnebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِنَّ الْمَاءَ لَا يُنَجِّسُهُ شَيْءٌ، إِلَّا مَا غَلَبَ عَلَى
رِيحِهِ، وَطَعْمِهِ وَلَوْنِهِ

(ه.ط.ب.ق. في المعرفة عن أبي أمامة)

RE. 106/8 (*Inne'l-mâe lâ yüneccisühû şey'un, illâ mâ galebe rîhahû, ve ta'mehû, ve levnehû.*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun. Allah-u Teâlâ Hazretleri gönüllerinizin muratlarını sizlere dünyada, ahirette ihsan eylesin... Cümlelerinizi cennetiyle cemaliyle müşerref eylesin...

Peygamber SAS Hazretlerinin her hâli, her sözü başımızın tacı, dinimizin esası olduğundan Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîflerinden okuyoruz.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına başlamadan önce Peygamber SAS'e hediye olsun diye ve onun âline, ashâbına, ezvâcına, etbâına, ihvânına, hulefâsına ve hâsseten Ümmet-i Muhammed'in müşidleri evliyâllulâh-ı kirâm, müşidîn-i kâmilîn-i mükemmilîn ve meşâyih-i vâsilînimizin cümlesinin ruhlarına; Ebû Bekr-i Sıddîk, Aliyy-i Mürteza'dan, Efendimiz Muhammed Zâhid-i Bursevî Hazretlerine kadar silsilelerinden güzerân eylemiş olan cümle sâdât-ı turuk-u aliyyemizin ruhlarına;

Bu beldeleri fetheden Fatih Sultan Mehmed Hazretlerinin ve ordusu mensubu bulunan mübareklerin ruhlarına; bu beldelerde yaşamış, gelmiş geçmiş enbiyâullah ve evliyâullahın, salihlerin ruhlarına;

Kitabın müellifi Gümüşhânevî Hazretleri'nin ruhuna, bu kitaptaki hadisleri ve nakilleri rivayet etmiş olan râvilerin, muhaddislerin ruhlarına;

Uzaktan, yakından bu dersi dinlemeye gelmiş bulunan siz cemaat kardeşlerimizin bütün müslüman ecdâd ü ceddât akrabâ ü taalukât,

evlâd u zürriyâtlarının ruhlarına bizlerden hediye olsun, kabirleri nur dolsun, ruhları şad olsun, makamları yücelsin, dereceleri yükselsin diye;

Bizler de Cenâb-ı Mevlâmız'ın rahmetine erelim, rızasına vâsıl olalım, ömrümüzü Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin sevdiği ve razı olduğu şekilde geçirelim, dîn-i mübîn-i İslâm'a ve müslüman kardeşlerimize faydalı işler yapalım, arkamızda hayrât u hasenât, sadakât-ı câriyât bırakalım, Rabbimiz'in huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak yüzü ak, alını açık olarak varalım diye, bir *Fâtiha*, üç *Ihlâs-ı Şerîf* okuyalım, öyle başlayalım!

.....

a. Suyun Kirlenmesi

Okuduğumuz hadîs-i şerîfler; *Ramûzü'l-Ehâdîs* kitabınının 106. sayfasınının 8. hadîs-i şerîfi ve devamı olacak.

Metnini okuduğumuz hadîs-i şerîf, Ebû Ümâme RA'dan rivayet edilmiş olan bir hadîs-i şerîf.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:¹

إِنَّ الْمَاءَ لَا يُنَجِّسُهُ شَيْءٌ، إِلَّا مَا غَلَبَ عَلَى رِيحِهِ، وَطَعْمِهِ وَلَوْنِهِ

(.ه. طب. ق. في المعرفة عن أبي أمامة)

¹ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.139, no:514; Ebû Ümâme RA'dan. *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VIII, s.312, no:7366.

RE. 106/8 (*Inne'l-mâe lâ yüneccisühû şey'un, illâ mâ galebe rîhahû, ve ta'mehû, ve levnehû.*)

(*Inne'l-mâe lâ yüneccisühû şey'un*) “Suyu bir şey necis yapmaz; (*illâ mâ galebe rîhahû, ve ta'mehû, ve levnehû*) ancak kokusu, tadı ve rengine galip olacak miktarda bir şey olursa suyu o bozar. Aksi takdirde necis olmaz.”

İslâm temizlik dinidir; temizliğin her çeşidini çok büyük bir önem vererek tavsiye buyurmuştur.

İlk inen âyet-i kerîmelerde bile –mesela İkra’ (Alak) sûresinin başındaki beş âyet ilk önce inmiş, ondan sonraki Müddesir sûresindeki baştaki ayetler inmiş– hemen üçüncü âyette:

وَتِيَابَكَ فَطَهِّرْ

(المدرثر:٤)

(*Ve siyâbeke fetahhir*) [Elbiseni tertemiz tut!] (Müddessir, 74/4) diye emir olduğundan, elbisesinin de temiz olması şartı var.

Elbise temizliği, vücut temizliği, maddî temizlik, hadesten taharet, necasetten taharet, kalp temizliği, niyet temizliği” bunların hepsi derece derece, “temizlik” denince maddî mânevî akla ne geliyorsa onu emretmiştir.

Maddi temizlik tavsiye ediliyor. Maddî temizliğin içinde beş vakit abdest almak vardır, gusül abdesti almak vardır, dişleri fırçalamak vardır. Terlerin biriktiği kılları koltuk altlarından temizlemek vardır. “Burnun altındaki kıllar daha çabuk kirlenebilir.” diye bıyıkları kısaltmak

vardır, sakalları uzatmak vardır. “Tırnakların altına pislikler yerleşir.” diye tırnakları kesmek vardır.

Maddî temizliğin her çeşidi vardır. Vücut tertemiz olacak. Temizliğin üstüne ilave süs ve ziynet, kadayıfın üstüne kaymak olarak bir de “güzel koku” vardır.

Peygamber Efendimiz güzel kokuyu çok severdi, çok sevdiğini de açıkça beyan etmiştir:

“—Sizin dünyanızdan bana üç şey sevdirdi.” diye söylenince birisi de “güzel koku”dur.

Galiba güzel kokuları biz biraz az sürüyoruz. O diyarlarda saçları bile kokulu maddeyle biraz yağlamak vardır. Ona (*tedhîn*) derler. Saça briyantın sürmek gibi oluyor. Saçlar yağlandığı zaman güzel kokularla, maddelerle sığağın aşırı tesirinden korunmuş oluyor. Faydası var.

Hem temizlik vardır, hem güzel koku vardır. Hem de göze hitap eden güzellikleri de sağlamak vardır. Mesela Peygamber Efendimiz; Saçın sakalın tanzim edilmesini, derbeder, karmakarışık olmamasını tavsiye buyururdu.

Ayna her yerde bulunan basit bir ev aleti ama o devirde bu kadar bol imal edilmiyordu, kolay bulunan bir şey değildi. Çok yüksek, zengin insanların eşyasıydı.

Bir de gümüşten yapılırdı, kararlırdı. Karardığı zaman aynanın pasını silmek gerekirdi. Şimdi öyle bir şey yok. Camın arkasına bir parlak, yansıtıcı malzeme yapıştırılıyor, onun arkasına kağıt yapıştırılıyor, hiç bozulmuyor. Eğer bir

yerden yırtık yoksa tertemiz duruyor. Ve şimdi aynadan güzel görünüyor. Eskiden aynalar bu kadar mükemmel değildi.

Birisi Peygamber Efendimiz'le görüşmek istedi.
Peygamber

Efendimiz su kabına eğildi, saçını sakalını düzeltti. İntizamı seviyor. Bir müslümanın elbisesi basit kumaştan olabilir ama temiz olur; tertemiz olması lazım.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:²

الطُّهُورُ شَطْرُ الْإِيمَانِ

(حم.م.ت. عن أبي مالك الأشعري)

RE. 221/2 (*Et-tuhûru şatru'l-îmân.*) “Temizlik imanın yarısıdır.” Bir de vücut bazen maddî bir şey olmasa bile mânen pisleniyor. O zaman da namaz abdesti almak gerekiyor. Tuvalete gitti mi, bir tarafın kanadı mı abdest almak gerekiyor ya bu da bir mânevî temizlik getiriyor. El yüz yıkıyor, bir taraftan da günahlar arınıyor. Gusül de öyle... Tepeden tırnağa her yerini,

---

² Müslim, *Sahîh*, c.I, s.203, no:223; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.342, no:22953, 22960; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.174, no:653; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.III, s.284, no:3424; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.14, no:37; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.45, no:12; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.42, no:185; Begavî, *Şerhü'sSünneh*, c.I, s.132; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.189, no:600; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.1208; İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.II, s.195, no:2043; İbn-i Sa'd, *Tabakât*, c.IV, s.358; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIV, s.314; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.462, no:3976; Ebû Mâlik el-Eş'arî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.487, no:25998; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.658, no:1669; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIV, s.156, no:14009.

su varmamış hiçbir yeri kalmayacak şekilde, her tarafını ovuştura ovuştura, mübalağalı bir yıkama ile yıkayacak. Bunlar da insanı hadesten temizliyor. Aslında vücudu temiz bile olsa bu başka bir temizlik, mânevî bir temizlik; oradan temizliyor. Vücut böyle, elbise böyle, diş böyle; her şey temiz olacak. Bir de içinin temiz olması lazım, niyetinin temiz olması lazım; bu da en önemli şey. Hatta ilk hükmü; herkesin en başta mütalaa etmesi gereken, göz önünde bulundurması gereken bu. Niyetine göre bakılır:³

---

³ Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.1, no:1; Müslim, *Sahîh*, c.III, s.1515, no:1907; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.670, no:2201; Neseî, *Sünen*, c.I, s.58, no:75; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1413, no:4227; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.25, no:168; İbn-i Mu'cem, c.I, s.48, no:78; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.206, no:483; Hz. Ömer RA'dan.

Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.342; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.422, no:7263; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.1, no:1; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.IX, s.459, no:8819.

Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.73, no:142; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.50, no:1; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.9, no:37; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.17, no:40; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.380, no:257; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.336, no:6837; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.41, no:181; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.79, no:78; Tahâvî, *Şerh-i Maânî*, c.III, s.96, no:4293; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.42; Hamîdî, *Müsned*, c.I, s.16, no:28; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.II, s.195, no:1171; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.62, no:188; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IV, s.244; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.136, no:656; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXII, s.166; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.171; Tahâvî, *Şerh-i Maânî*, c.III, s.96, no:4293; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.488, no:7438; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.64, no:257; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.IX, s.380, no:3707; İbn-i Asâkir,

إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ

(بخ. م. د. ن. ه. حم. عن عمر)

(*Inneme'l-a'mâlü bi'n-niyyât*) “Ameller niyetlere göre mükâfâtlandırılır veya mükâfât alamaz, cezâ yer.”

Yapılan şeyin hangi niyetle yapıldığı İslâm'da çok önemlidir, çok ana noktadır, ana esastır. Niyet iyi olunca, amel kıymet kazanır.

Yapılan her şeyin günahı sevabı niyetine göre verildiği için, niyetin tertemiz olması lazım!

“—Sen bu işi ne niyetle yapıyorsun?”

“—Halis bir niyetle yapıyorum. Katıksız, sâfî, tertemiz bir niyetle yapıyorum.” Bu da çok önemli.

Niyet kötü olduğu zaman, bozuk olduğu zaman, katışıklı olduğu zaman sevap olmuyor.

Demek ki temizliğin her çeşidi olacak. Temizlik işin esası olduğundan -temizlik malzemeleri, temizliğin çeşitleri- ilmihal kitaplarının ilk bahsi temizlik bahsidir. *Kitâbü't-tahâre* derler. İlmihal kitabının temizlik bölümü.

b. Temizlik Su İle Yapılır.

Temizlik bölümünün ilk kısmı, “Temizlik ne ile yapılır?” hemen onu anlatmaya başlar, temizliğin şekillerini anlatmaya başlar. En başta gelen temizlik malzememiz, Allah'a hamd u senâlar olsun sudur.

Allah-u Teâlâ Hazretleri iyi ki su gibi bir madde

yaratmış. Su olmasaydı, bizim yaşamamız mümkün olmazdı. Havayla filan yaşasaydık, bir düşünün.

Su o kadar bol bir malzeme; o kadar işi yapıyor ki. Her şeyi eritiyor, kirleri arıtıyor, terleri gideriyor. Çok faydalı bir madde. Çok ibret alınacak bir kimya maddesi.

Bir kere çok özel bir madde. Bütün maddelerden ayrı bir özelliği var. “Siz ne yaparsanız yapın, ben başka türüyüm.” diyor, geçiyor baş köşeye oturuyor.

Bütün maddelerin –Sadece bir kimyasal madde istisna ediliyor– katı sıvı gaz hali var; demirin bile... Ne demek?

Çok ısıtırsan demir bile eriyor, taş bile eriyor. Maden cevherleri alıyor, eritiyor; aslıyla cürufu ayrılıyor. Uygun dereceye kadar ısıttın mı en tahmin etmediğin maddeler bile eriyor, demir bile eriyor.

Demir fabrikasında kapak bir açılıyor; kıpkırmızı, ateş halinde erimiş demir, potalara şar şar dökülüyor. Elli metre uzaktan geçerken bile bakamazsınız. Eritme fırınının kapağı açıldığı zaman içine düşsen ne olur?

Anında buhar olur; o kadar ısıtılması gerekiyor.

Demirin erimesi için daha ısıtsak ne olur? Gaz olur, havaya gider.

Her madde katı olur, ısıtırsan sıvılaşır. Daha ısıtırsan, istediği kadar harareti verdin mi gaz olur, uçar. Her madde böyle. Her maddenin en ağır şekli katıdır. Sıvı kısmı ondan biraz

daha hafiftir, gaz en hafiftir; kimyada böyle anlatılıyor.

Su böyle değildir; “Ben sizin kaidelerinizi tanımam.” diyor. Allah onu başka türlü yaratmış.

Su nasıl olur?

Su hem katı olur, hem sıvı olur, hem gaz olur. Katı hali buz, sıvı hali su, gaz hali buhar. Üç hali vardır ama katı hali, sıvı hâinden daha hafiftir.

“—Ne diye anlatıyorsun bunları, ne diye bahsediyorsun, kimya dersine mi geçtin?” diyecek olursanız, bunda büyük bir ibret olduğu için anlatıyorum, sebebi o.

Su çok soğuk olduğu zaman donuyor, buz oluyor ama buz, suyun üstüne çıkıyor, suyu kaplıyor, nehirleri kaplıyor; bazen Tuna nehri donuyor, bazen Karedeniz donuyor.

Haliç donmuş; bir tarafından öbür tarafına suyun üstünden yürüyerek geçmişler, çok soğuk yıllar olmuş. Bir keresinde buzlar parçalar halinde yüze yüze Tuna nehrinden geldi, Boğaz’da birikti, gidemediler, tıklandılar. Millet Beykoz’dan Sarıyer’e boğazı yürüyerek geçti. Buzlar suyun üstünde yüzüyor, denizlerin üstü buz tutuyor.

Kuzey denizinin üstü buz tutuyor, Nautilus atom deniz altısıyla Amerikalılar buzların altına daldılar, öbür taraftan çıktılar. Altı su, üstü buz. Göllerin üstü buz tutuyor, insanlar kayıyorlar. Ayaklarına paten dedikleri, kayma pabucu giyiyorlar. Öbür tarafta da birisi testereyle

buzu kesiyor, oltayı sarkıtıyor, balık yakalıyor. Çünkü altı su. Aşağıda hayat devam ediyor.

Ne sayede devam ediyor?

Buz hafif olup suyun üstüne geldiğinden, suyu yorgan gibi örttüğünden dolayı oluyor. Eğer böyle bir durum olmasaydı, suyun katısı olan buz, sıvısı olan durumdan daha ağır olsaydı, hava soğuduğu zaman, su buz tuttuğu zaman, buz dibe gidecekti. Öteki de soğuyunca onun üstüne gelecekti. Daha ötekiler soğuyunca üste gidecekti. Bu sefer okyanuslar, göller, denizler, nehirler hepsi dipten buzlaşıp yukarı doğru donacaklardı. Bir daha bunu kimse ısıtamaz, hayat bitti. Bütün balıklar, canlılar buzun içinde donup kalırlardı. Bir kışta hayat sönerdi.

“—Allah nasıl yaratmış, anlayın!” diye bu kadar şeyi söylüyorum. “Allah-u Teâlâ Hazretleri bütün maddeleri öyle yaratmış da suyu neden böyle yaratmış?”

Su, hayatı böyle koruyor:

وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلِّ شَيْءٍ حَيٍّ

(الأنبياء: ٣٠)

(Ve cealnâ mine'l-mâi külle şey'in hayyin)

“Tüm canlı olan şeyleri sudan yarattık.”

(Enbiyâ, 21/30) diyor Allah Celle Celâlühü...

İnanmıyorlar mı?

İnanıyoruz; âmennâ ve saddaknâ... Avrupa'dan birisi gelmiş, çeşmelerimizi görmüş, şaldır şaldır akıyor. Üstünde eski yazıyı görmüş:

“—Burada ne yazıyor?” diye merak etmiş.

“—Ayet yazıyor.” demişler:

وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ

(الأنبياء: ٣٠)

(*Ve cealnâ mine'l-mâi külle şey'in hayyin*) “Her canlı şeyi sudan yarattık!”

Ne söz! Alemlerin Rabbi'nin âyeti. Hayran kalmış.

Su böyle bir maddedir. Suyun kıymetini bilmiyoruz ama bolluğundan kıymetini bilmiyoruz. Su çok kıymetli bir malzemedir; en çok kullanılan ve işe yarayan temizlik malzemesidir. Terlersin, yıkanırsın, tertemiz olursan rahat edersin. Üstüne bir şey bulaşır, dökülür, yıkanırsın tertemiz olursun. Su sayesinde oluyor.

Yağmurlar yağarken havayı filtre ediyor, süzüyor. Yağmur yağdığı zaman hava berrak olur. İstanbul'da Beyazıt'tan baktın mı Uludağ'ı görürsün. Hava tertemiz oldu; yağmur bütün tozları süzdü, aşağı indirdi, hava tertemiz oldu. Havayı temizler.

Ondan sonra bütün çiçekler; dağların başındaki, kayaların arasındaki, yarıklardan bitmiş otlar diyorlar ki:

“—Suya ihtiyacımız var! Sen er-Rahmânü'r-Rahîm'sin, su gönder... Biz bu kayanın içine kök salmışız, aşağıya inemeyiz, deniz kenarına gidemeyiz, kovayla su getiremeyiz. Sen bize su

gönder yâ Rabbi, bize su gönder!”

Allahu Teâlâ hazretleri denizlerden suları buharlandırıyor. Rüzgâra diyor ki;

“—Dua eden o bitkilerin üstüne sevk et bakalım!”
Bulutlar kayaların üstüne üstüne gidiyor:

“—Şuraya yağdır, buraya yağdırma!”

Bunu duymuş olanlar var, Peygamber Efendimiz’in hadislerinde var; ona yağdırıyor, ona yağdırmıyor. Dağın başındaki otlar bile, kaç bin metre yüksekliğindeki yamaçlar bile yemyeşil orman...

Aman Allah’ım, bu dağ ne güzel manzara!
Yukarıları çam ormanı, en üstünde buzlar var, aşağısında dereler var, söğüt ağaçları var, meyve bahçeleri var, tarlalar var; bir bereket!
İşte su...

Allah CC neler yaratmış, şu kâinatın düzenini, nizamını nasıl kurmuş? Nasıl suyu yukarılardan, pınarlardan yağdırmış. Bir de topraktan süzüyor. Yukarıdan yağdırıyor, topraktan süzüyor, bu taraftan pınar olarak “göze” dediğimiz şeylerle su çıkıyor, şırl şırl aşağıya akıyor.

Çok kıymetli bir şey! Var mısınız bu pazar su başına gidelim.

“—Ne olacak?”

Kır sefası yapacağız, “piknik” değil. Alimallah, hepinize yüz bin lira ceza yazarım, piknik filan yok; kır sefası, mesire gezmek, tenezzüh...

Başka kelime bulamadın mı? Piknik, ithal malı. Kırın başına gidiyorsun, el-hamdü lillâh kır

sefası yapıyorsun.

“—İyi hocam, ama bazıları da orada bira şişelerini alıyor, ‘donsun’ diye çeşmenin havuzuna dolduruyor, bu tarafta mezeleri hazırlıyorlar, suyun başında kafaları çekiyorlar!”

Bu da insanların densizliği, insafsızlığı, imansızlığı, edepsizliği...

Neden?

Allah nimet vermiş, nimetin başında şükredecek:

“—Bana bu nimeti sen verdin.” diye şükredecek. Öyle yapmıyor da suyun başında Allah’a asi oluyor:

“—Yâ Rabbi! Sen bana bu nimeti vermişsin, ben de senin sözünü dinlemeyeceğim, senin yasak ettiğin içkiyi içeceğim!” diyor. Edepsizliğe bak!

En çok şükredilmesi gereken yerlerde bugün gazinolar kurulmuş; içkili gazinolar, dansözlü gazinolar... Kızların isimleri de uydurma: Sevtap...

Utanmaz, arlanmaz! Sevtap ne demek? Böyle bir isim kurmaya utanmıyor musun? “Sevtap” diyor, dansözün ismi.

“—Meşhur dansöz Sevtap bu gazinoda, gel hem bunu gözünle seyret, günaha gir; hem de rakıyı iç, günaha gir; hem de kazıklan, cebindeki paralar gitsin.”

O paraları hayra niye vermiyorsun?

Hayra vermez, içkili gazinoya verir. İçkili gazinolarda fiyatlar çok yukarıdadır.

“Astronomik” değil! Çok göklerde, fiyat ta yukarıdadır. Neden? Sarhoş zaten, kafasını buldu mu keyfinden verir:

“—Gel buraya, al şunu!” der.

Garson bir bakar ki sarhoş kafayı buldu, cüzdandaki çok paraları veriyor. Alır, koyar cebine.

Bazen çok büyük fatura verirler:

“—Ne bu para?” der, bakar iki tane ızbandut gelir, parayı da alırlar, kapıdan da dışarı atarlar. Öyle değil, bir tekme vurur dışarıya da atarlar.

En çok Allah’a ibadet edilecek yerde, en büyük günahlar işleniyor. Eskiler ne yapmış? En sefalı yerlere tekke kurmuşlar. Ta dağın tepesine tekke kurmuş. Orada geceleyin yıldızların altında tesbihi eline alacak, “Allah” diyecek.

İnsanların gürültüsü yok; tabiatla haşır neşir, kucak kucağa, yan yana...

Dağlar ile, taşlar ile; Çağırayım Mevlâm seni!

Seherlerde kuşlar ile; Çağırayım Mevlâm seni!

Sefaya bak! Seher vaktinde kalkacak, kuşlar cıvıl cıvıl. “—Susun keratalar!”

Susmazlar. Onlar öyle yapacak; bu da dağlar ile şırıl şırıl akan sular ile burada zikredecek.

Necip Fazıl ne diyor:

Bırak sürsün keyfini, Şehirlerin köleler...

Kimin şeytanın kölesi, nefsin kölesi, eğlencenin kölesi, barın pavyonun kölesi, içkinin kölesi.

Bırak, keyfini sürsün, Şehirlerin, köleler...

Yeter bizi tuttuğu, Tükensin velveleler...

Kalk arkadaş, gidelim; İnsanın unuttuğu Allah'ı zikredelim!

Gül ve sümbül hırkamız; Sular kuşlar halkamız...

Allah'ı böyle zikredelim. “Güllerle, sümbüllerle, çimenlerde, kuşlar cıvıl cıvıl öterken, sular şırıl şırıl akarken, nimetlerin içinde böyle Allah'ı zikredelim.” diyor.

Onun hâlet-i rûhiyesine bak, zayıf insanın anlayışına bak!

“—Aman, burası Emirgan, çok sefalı yerler; gelsin içkiler!”

“—Aman burası Çamlıca, çok güzel manzaralı; gelsin içkiler!”

“—Aman burada pınarlar akıyor, alabalık çıkıyor, havası çok güzel; gelsin içkiler!”

İnsanın utanması lazım ama maalesef İslâmî terbiye olmayınca yalan yanlış işler çok oluyor.

Su çok kıymetli bir maddedir.

Onun için abdest alırken ne diyoruz?

“—Çok israf etme, israf haram, ölçülü kullan bakalım!” Abdest dualarını okuyoruz:

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ جَعَلَ الْمَاءَ طَهُوْرًا، وَجَعَلَ الْاِسْلَامَ

نُورًا

(El-hamdü li'llâhi'llezî ceale'l-mâe tahûren,

ve ceale'l-islâme nûrâ) “Suyu temizleyici bir malzeme olarak yaratan, İslâm’ı da tepeden tırnağa, sayfalar dolusu, ömürler boyu nur kılan Allah’a hamd olsun!”

El-hamdü lillâh müslümanım da ondan abdest alıyorum. Yoksa abdesti nereden bilecektim?

Gayrimüslimlere ne diyoruz?

“—Bırak ya abdestsizleri, gusülsüzleri” diyoruz.

Bilmez ki, yıkanmaz ki... Neden yıkanmaz?

“—Vaftiz suyunun bereketi kaçmasın.” diye yıkanmaz.

Küçükken ailesi kiliseye götürüyormuş; papaz şaraplı sudan üstüne serpiştiriyorlarmış, bebek vaftiz oluyormuş. Vaftiz olmanın Türkçesini bilmiyorum. İçki de necistir; üstüne necaset sıçratıyorlar.

Hız. İsa yapmış mı? Hayır! Uydurma, bid’at, yalan, iftira.

قُلْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ

(الأعراف: ٢٨)

(Kul inna’llâhe lâ ye’muru bi’l-fahşâ’)

“Ey Rasûlüm! Onlara de ki: Allah kötü şey emretmez!” (A’raf, 7/28)

Allah kötü bir şey emretmez, insanlar uydurur.

“—Putu tapmak var mı?”

Yok, hâşâ!

“—Peki, puta değil de Hız. İsa’nın uzun saçlı

heykeline tapmak var mı?”

O da yok, o da iftira!

Allah-u Teâlâ Hazretleri, Hz. İsa'ya soracak:

وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ، أَأَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ
اتَّخِذُونِي وَأُمَّي

إِلَهَيْنِ مِنْ دُونِ اللَّهِ، قَالَ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ
أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقِّ، إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ،
تَعَلَّمُ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ

مَا فِي نَفْسِكَ، إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ

(المائدة: ١١٦)

(*Ve iz kâle'llâhu yâ îse'bne meryem*) Allah-u Teâlâ Hazretleri, Hazret-i İsa'ya: “Ey Meryem oğlu İsa! (*E ente kulte li'nnâsi'ttehezûnî ve ümmiye ilâheyne min dûni'llâh*) İnsanlara, ‘Beni ve anamı, Allah’tan başka iki tanrı edinin!’ diye sen mi dedin?” diye soracak.

O da diyecek ki: (*Sübhâneke mâ yekûnü lî en ekûle mâ leyse lî bihakkın*) “Hâşâ! Seni tenzih ederim; hak olmayan şeyi söylemek bana yakışmaz. (*İn küntü kultühû fekad alimtehû*) Eğer ben bunları söyleseydim, sen zâten bilirdin. (*Ta'lemü mâ fî nefsi*) Sen benim içimdekini bilirsin, (*ve lâ a'lemü mâ fî nefsike*)

halbuki ben senin zâtında olanı bilmem. (*Inneke ente allâmü'l-guyûb*) Gizlilikleri eksiksiz bilen yalnızca sensin!” (Mâide, 5/116)

Hız. İsa'ya böyle bir soruyu sorması bilgi almak için mi? Hayır.

“—İnsanlar bu sorudan, bu cevaptan ibret alsın.” diye. Kim ibret alacak?

Nasrânîler, İsevîler ibret alacak. Allah Hız. İsa'ya soracak:

“—Yâ İsa, ‘Bana tapının!’ diye sen mi söyledin?”

“—’Benim ve sizin Rabbiniz olan Allah’a tapının!’ dedim.”

Bunu Kur’ân-ı Kerîm bildirdiği için hıristiyanların bunu dinlemesi lazım. Hız. İsa onlardan razı değil, Allah onlardan razı değil... “Bana tapının!” demedi. “Benim de sizin de Rabbiniz olan Allah’a ibadet edin!” dedi.

O uydurma vaftiz suyunun tesiri kaçmasın diye yıkanmamak da fena!

“—Abdestsiz, namazsız pis gâvur!” diyoruz.

Neden “Pis gâvur!” diyoruz. Taharet bilmez, yıkanmak istemez.

“—Vaftiz suyunun tesiri kaçmasın.” diye abdest yok, gusül yok...

Bu ne olacak? İnsanların zaman zaman belirli şekillerde yıkanması gerekir.

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ الْمَاءَ طَهُورًا، وَجَعَلَ الْإِسْلَامَ

نُورًا

(*El-hamdü li'llâhi'llezî ceale'l-mâe tahûren, ve ceale'l-islâme nûrâ*) “Suyu temizleyici madde olarak yaratan Allah’a hamd u senâlar olsun. (*Ve ceale'l-islâme nûrâ*) İslâm’ı da nur yapmış.”

Onun sayesinde nurlu oluyoruz, onun sayesinde içimiz dışımız nurlanıyor. İyi bir de kul olursa tepeden tırnağa nur oluyor.

Peygamber Efendimiz’in gölgesi yere düşmemiş, biliyor musun?

Nur olduğundan. Nurun gölgesi olmazmış. İnsan tamamen nur olur; saçı nur olur, sakalı nur, yüzü nur olur, kalbi nur olur, içi nur olur, dışı nur olur, serâbâ tepesinden tırnağına kadar nur olur.

İslâm’ın her ahkâmı nurdur. Nur ne işe yarıyor?

Nur karanlığı aydınlatmaya yarıyor. İslâm her şeyi aydınlatıyor. Her karanlık noktayı aydınlatıyor. İtikattaki karanlıkları aydınlatıyor, bilgilerdeki karanlıkları aydınlatıyor, ahlâktaki karanlıkları aydınlatıyor. Her şeyi aydınlattığı için İslâm nurdur.

“—İslâm’ı nur yapan Allah’a hamd olsun, suyu temizleyici madde yapan Allah’a hamd olsun.” diyoruz.

Elimizi yıkıyoruz. Çünkü elimizle öbür azaları yıkıyoruz. Kendisi temiz olmayan şey başkasını temizleyemez. Üç defa ağızımıza, üç defa burnumuza, üç defa yüzümüze suyu alarak temizliyoruz. Ağız temiz, burun temiz, yüz temiz, kollar temiz, ayaklar temiz, pırıl pırıl, gayet güzel.

Su temiz ama pislenebilir; lağım karışırsa pislenir, necaset düşerse pislenir. Ölçüsü nedir?

Bir yerden bir şey düşmüşse, bir pislik karışmışsa ne olacak? Nehir yukarıdan aşağıya geliyor. Köyün yanından geçmişse, affedersin küçüğün birisi oraya çiş yaptıysa...

Muhterem kardeşlerim!

Bir çevreci kimse olarak konuşacağım. Türkiye’de bizim ihvanımızın, kardeşlerimizin kurduğu birçok çevre derneği var ama bizim vazifemiz çevreyi korumak, tertemiz tutmak. Çevrenin bir bölümünde suları korumak. Muhterem kardeşlerim! Ben bir mendili alıyorum, burnumu siliyorum, atmıyorum, etrafıma bakıyorum, çöp tenekesi var mı? Yok, cebime koyuyorum. Ya evde atıyorum ya da arabada çöp torbam var, oraya atıyorum. O torbada biriken çöpü de yine çöp kutusunu atıyorum.

Medine-i Münevvere’de yolda yürürken yoldaki meşrubat kutularını, kağıtları, pislikleri alırlar, toplarlar. Neden? Medine bizim belde-i tayyibemiz.

بَلَدَةٌ طَيِّبَةٌ وَرَبٌّ غَفُورٌ

(سَبَأُ: ١٥)

(*Beldetün tayyibetün ve rabbun gafur.*) “Ne güzel bir belde ve çok bağışlayıcı bir Rab!” (Sebe, 34/15)

Cenâb-ı Mevlâ’nın en mukaddes yerlerinden biri... Oraya çöp atılır mı? İnsan elindeki kâğıdı

atar mı, tükürür mü, pisletir mi? Böyle bir şey olmaması lazım. Müslümanlar bu şuurda değil. Herkes bir çöp atarsa, bin kişi geçerse, bin tane çöp olur; çöpçüler baş edemez.

Çöpleri atmayın, tükürmeyin pisletmeyin, kirletmeyin! Pis suyu sokağa salmayın! Ayıp, günah!

Peygamber Efendimiz;

“—Evin içindeki süprüntü, evden bereketin gitmesine sebep olur.” diyor.

Ev süprüntüsüz olacak, sokak temiz olacak, pis sular kenarlardan akmayacak, akarsular pisletilmeyecek, akarsulara çöp dökülmeyecek, denize çöp atılmayacak.

Bunlar dinimizin gereği. Yapılmıyor. Herkes arabadan camı açtı mı portakalın, elmanın kabuğunu yola atıyor. Şimdi trafik kanununda ceza gelmiş galiba.

Ben atmam, atılmasına da taraftar değilim. Elimden geldiğince temizlemeye çalışırım. Bir benzin istasyonuna gireceğim, elimi yıkayacağım; lavabo beyaz ama eskiden satın alındığı zaman beyazmış, şimdi simsiyah. Niye böyle! Alırım bir kâğıdı silerim, temizlerim. Neden?

“—Benden sonraki temiz bulsun.” diye. Bazıları güzel yazı yazıyorlar, diyorlar ki:

“—Geldiğin zaman burayı nasıl bulmak istiyorsan öyle bırak!” Nasıl bulmak istersem öyle bırakıyorum. İçeriden çıkmam; şaldır şaldır yüznumara temizliyorum.

Aziz Mahmud Hüdâyî Efendimiz temizlememiş mi?

c. Temizlik İmanın Yarısıdır.

İslâm'da kibir, gurur yok. Bir şey çok hoşuma gidiyor, Singapur'da öğrendim: Singapur'da bir tuvalet pis bırakılırsa, yüznumaranın sifonu çekilmemişse, sahibine bilmem kaç yüz dolar ceza yazılıyormuş.

Yüznumara alafranga, alaturkası yok, haberiniz olsun, alaturka dedikleri yine alafranga. Bizim ecdadımız öyle yüznumara yapmaz, “Bu alaturka, bu alafranga” diye, şaşırmanın, yanılmayın. Hayır, bunların hepsi alafrangadır. Bizim ecdadımızın yüznumarasında insan küçük abdestini yaparken abdest yüzüne sıçramaz, ön tarafı yarık olur. Bunun şu kadarlık deliği var. Ben onları kullanmak istemiyorum. O çeşit alafranga yüznumaraları kullanmak istemiyorum.

Neden? Küçük abdestini yaparken nereye gidiyor? Üstüne gidiyor. Şu kadar mesafeden giden küçük abdest ne olur?

Orada, kimisi ayakta yapıyor. Boğaz köprüsü gibi ayaklarını açıyor, oluktan boşanırcasına deve gibi, at gibi ihtiyaç görüyor. Ne oluyor? Oraya çarptığı zaman iki metre öteye sıçırıyor; pantolonuna geliyor, üstüne geliyor. Böyle temizlik olmaz!

Bu alaturka değil, bu alafranganın iki numarası. Birincisi bir numara, ötekisi iki numara... Yüznumarada küçük abdest sıçramamalı. Gidin Süleymaniye Camii'ne bakın!

Hele kadınlar, bu taraf ne oluyor? Erkek ters döner oturur, isabet ettirir, o deliğin içine küçük abdesti yapabilir. Kadın öyle yapamıyor. Kadının eteği, şalvarı, dizi, her tarafı yarı pis oluyor.

Neden söylüyoruz?

“—Temizlik imandan gelir.” dedik ya, Peygamber Efendimiz ne buyuruyor:⁴

الطُّهُورُ شَطْرُ الْإِيمَانِ

(حم. م. هب. عن أبي مالك الأشعري)

RE. 221/2 (*Et-tuhûru şatru'l-imân*) “Temizlik imanın yarısıdır.”

“—Dinin, İslâm'ın yarısı temizlik!” dedik ya, yüznumara bir ölçüdür.

Malezya'da bir güzel camiye gittim; yüznumarasına terlik bile koymamışlar, yalınayak giriliyor. İddialı adam; o kadar temiz ki şıp şıp yalınayak gidiyorsun, tertemiz, şırl şırl sular akıyor, tertibatı çok güzel, hayret ettim. Çıplak ayakla yüznumaraya gidiyorsun. Tertemiz, çok güzel!

---

⁴ Müslim, *Sahîh*, c.II, s.3, no:328; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.342, no:22953; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.III, s.284, no:3424; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.38, no:2805; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.42, no:185; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.174, no:653; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.189, no:600; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.6, no:37; Deylemî, *Müsnedül-Firdevs*, c.II, s.462, no:3976; İbn-i Asâkir, *Târihi Dimaşk*, c.LIV, s.314, no:6794; Ebû Mâlik el-Eş'arî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.276, no:25998; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIV, s.156, no:14009.

Ne camii? Şah-ı Âlem cami...

Dünyanın en güzel camilerinden biri. Secde edilecek yere, o taraftan bu tarafa kadar beyaz örtü seriyorlar. Millet örtünün üzerine secde ediyor. Sıcak, insan terliyor, halılar kirlenmesin diye.

Temizliği anlatmaya çalışıyorum; ayıp bir şey! Küçük abdest büyük abdest; bunlar mahrem şeyler... Yüznumara; bunlar mahrem şeyler. Kimse-nin görmediği yerlerde olup biten şeyler ama oradaki yanlışlıklar senin ibadetine tesir ediyor.

Çünkü üstün pis olduğu zaman namazın kabul olmaz, çünkü sen orada bu işleri güzel yapmadığın zaman abdestin, namazın tamam olmaz, ibadetin boşa gider. Yukarıdan yapılmaz, ayakta iken yapılmaz. Niye? Mekruh... Sıçradığı için mekruh. Sıçramaması için, yüznumara ona göre yapılmalı!

“—Alaturka yüznumara yok!” diyorum. Ben oturur da bir plan çizersem; “Yüz numara şöyle olur.” diye belki icad edebilirim. Birisi icad etsin, oturduğu zaman su sıçramasın. Hangi açıyla su sıçrarsa, o açıyla öbür tarafa gider ama etrafa da sıçrar.

Yansımaları düşünün, çarpmaları düşünün. Hiçbir şey çarpmasın, koku da gelmesin. Doğru, açık olursa koku gelir. Koku da gelmeyecek şekilde bir S harfi, “eğri boynu, deve boynu” diye, “Fare gelmesin, koku gelmesin.” diye kapılı olması lazım.

Bazıları yüznumara yapıyor. Kapıyı açıyorsunuz, içeri girdiniz. Kapı kapanmıyor. Be adam, yer kıtlığı mı var, niye bu kadar dar yapıyorsun,

niye bu kapıyı benim üstüme sürdürtecek şekilde yapıyorsun? Biraz geniş yap.

Ben belediye başkanı olsam veya kanun koyan adam olsam; “Bir yüznumaranın boyu şu kadar, eni şu kadar olacak.” derim, kılıcı takarım boynuma, kamçıyla gezerim. Zaten Hz. Ömer’in sünneti, kamçıyla dolaşmış, yeri gelince de kullanmış.

Yüznumara ferah olacak, sıçramayacak şekilde olacak. Yanına kadar gelecek su sıçramayacak. Bu taharet bezi; o kullandı, ötekisi kullandı. Öyle şey olur mu? O da olmayacak. Birisinin kullandığını ötekisi kullanırsa, hastalık geçer. Bunların hepsine dikkat edeceksiniz.

Bir evin yüznumarası o evin Müslümanlığının seviyesini gösteren bir ölçü olacak. Her şeyine dikkat etmek lazım. Tabii yüznumarada kibleye dönmek olmaz. Önünü de, arkasını da kibleye dönmek olmaz, yan duracak şekilde ve ferah olacak.

Su temizlik malzemesidir; içine pislik katılırsa, karışırsa pislenir. Bunun ölçüsü nedir? Nehir pis mi temiz mi; söyle bakalım Peygamber Efendimiz bu hadiste buyuruyor:

(*İllâ galebe*) “Eğer suyun içinde katışan malzeme, suyun kokusunu bozmuşsa, o suyla abdest alınmaz, pis. Veya tadına tesir etmiş, bozmuşsa veyahut rengini bozmuşsa, kıpkırmızı bir su, bununla abdest olmaz.”

Su kıpkırmızı olmuştur. Su böyle değildir ki rengi, tadı ve kokusunu bastırmışsa, bozmuşsa o su artık temizleyici olma vasfını kaybetmiştir.

Nasıl olacak? Kokusuz olacak, renksiz olacak, içine katılmış şeyler bu vasıflarını bozmayacak. O zaman su, temizlik malzemesidir.

Fakat bir şeye dikkatinizi çekmek istiyorum. Bu devirde insanların sayısı çoğaldı, İstanbul'un nüfusu oldu on milyon. Evler eskiden bir katlıydı, iki katlıydı. Şimdi konaklar yedi kat, on bir kat, on beş kat... Sabancı Merkezi bilmem kaç kat.

Deniz kenarları çoğaldı, suların kullanımı çoğaldı, atıkları da çoğaldı; bunlar her şeyi pisletiyor. Kuyular bile pislik yuvası oluyor. Şimdi ben bir çeşmeden su içmeye korkuyorum, bir kuyudan su çekmeye korkuyorum. Çünkü pis sular yer altına gidiyor, denize dökülse denizde balıkları öldürüyor; "Su hapı yuttu." demek.

Çok büyük pislikler oluyor. Artık olanca gücümüzle temizliğe riayet etmemiz gerekir. Bunların hepsi mühim şeyler. Çünkü her gün suyla oynuyoruz, her gün su içiyoruz.

Bizim arkadaş hastalanmış. İçtiği sudan, ateşli hastalık olmuş. Midesi bağırsakları bozulmuş, ishal. Neden? İçtiği pis sudan.

Suyun tertemiz olmasına dikkat etmek lazım. Tertemiz olmayan bir suyu da tertemiz yapmanın şartlarına dikkat etmek lazım. Eğer su güvenilir değilse, kaynamış su içmek lazım, çay içmek lazım, ıhlamur gibi bir şeyler içmek lazım.

d. Ezanın ve Lebbeyk'in Faydası

Câbir RA'dan rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵

إِنَّ الْمُؤَذِّنِينَ وَالْمُلَبِّينَ يَخْرُجُونَ مِنْ قُبُورِهِمْ،
يُؤَذِّنُ الْمُؤَذِّنُ، وَيُلَبِّي الْمُلَبِّي

(طس. عن جابر)

RE. 106/9 (*Inne'l-müezzinîne ve'l-mülebbîne yahrücüne min kubûrihim, yüezzinü'l-müezzinü, ve yülebbi'l-mülebbî.*) Müezzin ne demek? “Ezanı okuyan kişi” demek. Mülebbî ne demek? “Lebbeyk çekenler” demek. *Telbiye* de hacca gidenlerin bildiği bir ibaredir:

لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ،
إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ

وَالْمُلْكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ .

(*Lebbeyk, allâhümme lebbeyk, lebbeyke lâ şerike leke lebbeyk, inne'l-hamde ve'n-ni'mete leke ve'l-mülk, lâ şerike lek*)

Bu ifadeyi söylemektir. Mülebbî, lebbeyk çekenler. Ne zaman çekiliyor?

Hacca giderken, ihrama gidilirken, yolda çekiliyor. İhrama girdikten sonra çekiliyor.

⁵ Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.40, no:3558; İbn-i Şâhin, *Fadâilü'l-A'mâl*, c.II, s.153, no:567; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.84, no:1841; Câbir ibni Abdullah RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.679, no:20881; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VIII, s.314, no:7370.

“—Lebbeyk yâ Rabbi, ne demek hocam?”

“—Ben senin emrini tutuyorum, emrindeyim, kat kat emrindeyim, emrini tutuyorum.” demek.

Neden öyle?

Çünkü Allah-u Teâlâ Hazretleri, İbrahim AS’a Kâbe’nin tekrar inşasını emretmiş. İsmail AS ile çalışmışlar, Makam-ı İbrahim’in üstüne çıkmışlar, taşları kaldırmışlar, Kâbe’yi bina etmişler.

Sonra Allah-u Teâlâ Hazretleri buyurmuş ki:

“—Yâ İbrahim! Şimdi çık, insanlara Kâbe’yi, mukaddes mabedi ziyaret etmelerini duyur, seslen, nida et.” diye emretmiş.

Rivayete göre İbrahim AS demiş ki;

“—Yâ Rabbi! Benim sesim nereden nereye kadar duyulur? Burada insan yok, burası تنها bir yer, ekin bitmez bir vadi. Öteki insanlar nasıl duyacak?”

“—Yâ İbrahim! Sen çağır. Çağırarak senden, duyurmak benden.” buyurmuş.

“—Ey insanlar! Allah-u Teâlâ Hazretleri, bu Kâbe-i Müşerrefe’yi ziyaret etmenizi emrediyor. Şartlara sahip olanlarınız gelin, bu Kâbe’yi ziyaret edin.” diye, dört bir tarafa seslenmiş.

İbrahim AS Mekke-yi Mükerrerme’den seslenmiş. O nidaya hacılar diyorlar ki;

“—Lebbeyk Allah’ım lebbeyk, yâ Rabbi, senin emrindeyiz,

çağırdın geliyoruz.” Araplarda da şöyle:

“—Yâ Ahmed, Ahmed buraya gel.” diye çağırıldığı zaman Ahmed ne diyecek?

“—Lebbeyk!” der. Buyur mânasına bir kelime. Biz Türkçe’ de ne diyoruz?

“—Ahmet gel!”

“—Buyur... Geliyorum.”

Bu, “Buyur” mânasına bir kelime.

Lebbeyk;

“—Buyur yâ Rabbi, çağırdın, emrettin, geliyorum, emret, buyur.” demek.

Çok güzel bir mânası var. Çok sevap.

Müezzinler, böyle telbiye edenler, lebbeyk çekiciler kabirlerinden nasıl kalkacaklar?

Ezan okuya okuya, lebbeyk çeke çeke kalkacaklar. Öyle ölmüşler, ezan okuyarak, lebbeyk çekerek kalkacaklar.

Allah-u Teâlâ Hazretleri, bizi ömrümüzü sevdiği hal üzerine tamamlamak nimetine erdirsin... Mü’min olarak ahirete göçenlerden eylesin... Mü’min olarak ba’s eylesin... Mü’min olarak mahşer yerine gelenlerden eylesin...

Peygamber Efendimiz’in *Livâü’l-Hamd*’i altında cem eylesin... Arş-ı A’lâ’nın gölgesinde gölgelendirsin... Bir de yüzümüz yok ama yüzümüz olmadığından böyle dua ediyoruz:

Bizim defterimizi, amel defterimizi açmadan, hesaba çekilmeden bi-gayri-hisâb cennetine

dâhil eylesin... Açarsa hâlimiz harap, Allah affetsin...

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
20. 10. 1996 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

